

Catalunya i el futur

GEMMA CALVET | Actualitzada el 08/03/2011 00:00

Amb aquest títol encapçala un capítol Josep Ferrater Mora d'un dels seus assajos sobre la vida catalana publicats l'any 1955. Recuperar aquest exemplar i fer-ne una lectura adequada a l'actual context és un exercici que sorprèn per la seva clarividència i la seva extraordinària vigència, encara que amb matisos. Va ser premonitori l'autor en orientar Catalunya cap a Europa en el seu camí de creixement, en el seu repte de superar el provincianisme. Reivindica l'autor els valors de la continuïtat, el seny, la mesura i la ironia com a trets essencials de la gent de Catalunya. Això sí, tot reconeixent que gran part dels vicis catalans són conseqüència d'una exageració de les virtuts mateixes.

El seny, aquella mixtura entre el sentit comú i la serenitat: aquell desig de veure les coses i els actes humans amb la més gran claredat possible. L'objectivitat i l'eficàcia són els dos pilars de la mesura. I la ironia, que sorgeix en part d'aquell individualisme de la personalitat catalana, s'adreça a la intel·ligència i és una necessitat de la raó. Deia Ferrater Mora que el principi de respecte a la realitat era tocar de peus a terra i això pot comportar un excés de peus de plom. La qüestió és si és possible des de la política fer avançar el país cap a horitzons més ambiciosos.

Els cent dies de nou Govern a Catalunya exigeixen prudència a l'hora d'avaluar, ara bé, pots ser sí que és temps de fer-se preguntes. La més important és saber cap on vol anar Catalunya. El principi de realisme ha imposat un replantejament de la despesa pública i de retruc hi ha una resignació massa complaent en acceptar un gir brusca en la concepció de drets universals com l'educació, la salut o el sistema de pensions. Ara bé, l'actual moment de crisi ha permès visualitzar que moltes d'aquestes despeses se sostenien amb una percepció massa tolerant i irresponsable amb el dèficit públic. Això és incontestable. El risc es troba en el fet que amb l'acceptació de la necessitat de les retallades, alguns aprofitin per fer un gir polític en el desmantellament de l'estat del benestar, autèntic patrimoni europeu i també català.

El mateix que pot succeir, i de fet és patent que passa, en el discurs de revisió del model autonomista per motius de sostenibilitat econòmica. Hi ha massa interessos i sinèrgies a crear la idea que el creixement de Catalunya només podrà ser si s'imposa la moderació en termes sobiranistes. Haurem de fer vigents les virtuts catalanes per adonar-nos que aquest capítol en la història s'ha escrit i que ara calen nous horitzons per afavorir l'autèntic creixement.

Existeix la temptació en alguns que es resisteixen a donar credibilitat política a la possibilitat d'un nou model que superi el marc autonòmic, en no acceptar que la raó, el seny i la capacitat d'eficàcia ens porti a l'ambició política. Els nous responsables d'exterior són de carrera diplomàtica espanyola i aquest fet ha alarmat els que creuen en una acció exterior catalana que doni motor al projecte sobiranista. Aquesta dada, igual que la condició de lletrada de la Generalitat de la consellera de Justícia, no hauria de ser un obstacle per creure en la seva capacitat d'eficàcia en la gestió que el govern de Catalunya els encomana. Conèixer els instruments i la cultura institucional de l'Estat pot ser una eina valuosa per poder fer front amb fermesa a la rigidesa d'Espanya. Això sí, des de la determinació política.

El president Mas s'ha plantat des de Brussel·les per negar-se al Pla Energètic, no tant pel fons sinó per les formes amb què s'ha plantejat. La unilateralitat de l'Estat en imposar les mesures és motiu suficient per no acceptar-les. I aquest gest també té poder simbòlic, el mateix que seria reconèixer que les tasques que l'anterior Govern ha desenvolupat en matèria d'Afers Exteriors han estat un salt qualitatiu endavant important pel que fa a la presència de Catalunya a l'exterior. Els diversos convenis signats amb l'ONU o la política de cooperació han estat un segell propi que identifica una manera de fer, una cultura política pròpia i una identitat com a país. I això en un context internacional de molts interrogants pel que fa a les democràcies occidentals, massa tolerants amb les dictadures. Tal com denunciava aferrissadament Agustí Calvet, *Gaziel*, a *Meditacions en el desert*, en la posició dels EUA i Europa vers el reconeixement internacional del franquisme, que tants costos ens ha comportat.

Gaziel també va ser premonitori en relatar el seu fracàs per impulsar la Tercera Espanya, aquella via del mig entre el feixisme i el risc de comunisme, o la que integrés la realitat de la diversitat de nacionalitats. Seria bo que pensadors com Ferrater Mora, Rovira Virgili o Agustí Calvet, *Gaziel*, ens oferissin les seves propostes ara, amb l'actualització que sorgís després de la involució política dels últims anys en la relació entre Catalunya i Espanya, i l'evolució que pot permetre

Tots els articles de:
Gemma Calvet

el marc europeu i els canvis en el context internacional. Queda molt per fer.

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ

Quan desnonen una política

Mireia Manzano: "Em fa por l'engany. Que juguin amb els nostres sentiments i ens manipulin"

Calldetenes, manifestos i samaritans